

Lietuva susirūpino diasporos vaikų švietimu

Tuo, kad išeivijoje bendromis pastangomis nesaugoma lietuviškė nyksta, pagaliau rimtai susirūpino ir aukščiausia Lietuvos valdžia. Buvo sukurta darbo grupė šiai problemai spręsti.

Neseniai įvyko darbo grupės, sudarytos šiai problemai spręsti, pirmasis virtualus susitikimas. Šioje grupėje – patys geriausi specialistai, kuriems ši problema rūpi iš tiesų, kurie turi minčių, idėjų bei mato situaciją iš arti, iš vidaus.

Viena iš darbo grupės narių – Bostono, MA lituanistinės mokyklos direktorė, mokymo priemonių bei vadovėlių autorė Gaila Narkevičienė. Su ja kalbėjome ne tik apie susitikimą ir jame svarstytus klausimus, bet aptarėme ir daugiau temų.

Šis gražus būrys – Bostono lituanistinės mokyklos mokiniai ir mokytojai.

kiene iš Washingtono buvome JAV atstovės. Aš pati gavau kvietimą dalyvauti šios grupės darbe, jis buvo atsiųstas iš LR Užsienio reikalų ministerijos. Mielai sutikau dalyvauti, nes man šie klausimai yra labai svarbūs.

Taip pat šia tema labai domisi, ją kuruoja ir pirmajame darbo grupės susitikime dalyvavo LR Seimo Švietimo komiteto narė Dalia Asanavičiūtė. Jos iniciatyva yra parengtas naujasis LR Švietimo įstatymo 25-ojo straipsnio pakeitimo projektas. Jo esmė ta, jog lituanistinis švietimas užsienyje tampa Lietuvos švietimo įstatymo dalimi. Tai pakeis ir paramos teikimą lituanistinėms mokykloms užsienyje. Žinau, jog didelis dėmesys bus skiriamas tam, kad pedagogų darbo sąlygos būtų užskaitytas Lietuvoje. Taip pat dėmesys – mokinių pasiekimų vertinimui, t. y. kalbos lygio nustatymo egzaminams, kiek suprantu, vertinimo pažymėjimą išduos Lietuvos valstybė. Atsargiai kalbu apie straipsnio projekto detales, nes įstatymo pakeitimas dar turi būti patvirtintas LR Seime, tad jo svarstymo metu gali daug kas keistis.

Bet apskritai jau vien jo parengimas yra didžiulis žingsnis į priekį. Aš švietimo srityje dirbu daugiau kaip 20 metų ir tai yra pirmas kartas, kai Lietuvos vyriausybė skiria tokį didelį dėmesį lituanistiniam švietimui užsienyje. Prieš kokių aštuonerius metus Švietimo ministerija įkūrė Užsienio lietuvių švietimo skyrių. Ir tai jau buvo progresas. Bet dabar net keičiamas švietimo įstatymas, turint tikslą padėti lituanistiniam švietimui užsienyje. Tai rodo rimtą dabartinės Lietuvos vadovybės požiūrį į diasporą.

Kokie išpūdžiai po šio virtualaus darbo grupės posėdžio? Kokie svarbiausi klausimai buvo svarstyti?

Mane tiesiog sužavėjo ten pasisakiusių žmonių kompetencija. Pranešimus skaitė Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Švietimo komisijos pirmininkė Alvija Černiauskaitė, kuri apžvelgė lituanistinių mokyklų situaciją pasaulyje, Donata Simonaitienė ir ko-

Lietuvių kalbos vadovėlis, skirtas lituanistinės mokyklos ketvirtokams.

legė iš Airijos Jurgita Urbelienė pristatė dvikalbystės iššūkius ir mitus. Visi pranešimai ir pasisakymai buvo rimtai apgalvoti ir parengti. Buvo daug kalbama apie iššūkius, su kuriais susiduria lituanistinių mokyklų vadovai ir mokytojai. Pradėta galvoti apie koncepciją, kokiais būdais galima apeliuoti į lietuvių diasporą, kad jie aktyviau lankytų lituanistines mokyklas, mokytųsi lietuvių kalbos, istorijos ir kultūros. Buvo kalbama, kaip atsikratyti tam tikrų stigmų, mitų ir pan.

Labai dažnai užsienyje gyvenantys lietuviai stokoja motyvacijos leisti savo vaikus į lituanistines mokyklas. Mokykla tarsi pralaimi prieš kitas veiklas – būrelius, treniruotes. Dažnai sakoma, kad vaikas per vargęs, dažnai neturi laiko arba yra užsiėmęs kitomis veiklomis.

Viena posėdyje dalyvavusi narė kalbėjo, kad kai kurie tėvai sugalvoja milijoną priesaščių, kad tik nereikėtų leisti vaiko į mokyklą. Bet jos teigimu – tokiu būdu tėvai taip dangsto paprasčiausią savo tinginystę. Vaikas beveik ir sutiktų lankyti lituanistinę mokyklą, bet neretai patiems tėvams tingisi savaitgaliais važiuoti, laukti, kol toje mokykloje baigsis pamokos, jiems gaila aukoti savo laiką. Motyvacijos stoka yra vienas iš didžiausių iššūkių. Tad šios kampanijos tikslas yra sugrąžinti tą motyvaciją. Mes esame atsakingi lietuvių tautai, lietuvių kalbai už savo vaikų tautinę tapatybę.

Yra lietuvių, kurie daugelį metų gyvena užsienyje ir nežino, kad aplinkui gyvena ir daugiau tautiečių, kad vyksta visuomeninė lietuvių veikla. Buvo paminėtas Didžiosios Britanijos Cambridge miesto pavyzdys. Ten apsigyvenusi lietuvių šeima net nežinojo, kad netoliese veikia lituanistinė mokykla.

Vienas iš didžiausių iššūkių – kaip pasiekti, pakviesti lietuvius, tuos, kurie gyvena tarsi vieni ir nieško jokių ryšių su tautiečiais. Lengva pasiekti tuos, kurie yra jau prisijungę prie mokyklos ar lietuviškų organizacijų. Kaip pasiekti tuos, kurie išvyksta į kitą šalį ir tarsi pradingsta. Jie bendrauja su giminėmis Lietuvoje, bet visiškai neturi Globalios Lietuvos konteksto.

Buvo paminėta, kad gal tarsimės, kaip daugiau šią temą propaguoti per lietuvių žiniasklaidą, per TV ir radijo laidas.

Ne paslaptis, kad reikia keisti ir Lietuvoje gyvenančių žmonių požiūrį į emigraciją bei lituanistinį švietimą. Lietuvos gyventojai apie lituanistinį švietimą užsienyje dažniausiai žino labai nedaug, arba visai nieko nežino.

Man labai džiugu, kad tai yra tikrai naujas etapas. Ir labai tikiuosi, kad šis įstatymas bus priimtas. Aš dėkinga Seimo narei Daliai Asanavičiūtei ir viceministrei Egidijai Meilūnei, kurie su tokiu užsidegimu kuruoja šį klausimą. Tai teikia didelių vilčių.

G. Narkevičienė – mokyklos direktorė, lituanistė, vadovėlių autorė, trijų suaugusių vaikų mama.

Direktore, pirmiausia pasikalbėjome apie tai, kuo „kvėpuojate“ pastarąsias dienas – apie dar neseniai įvykusį švietimo darbuotojų ir politikų darbo grupės susitikimą. Žinau, kad esate viena iš dviejų pedagogių, šioje grupėje atstovaujančių JAV lituanistinėms mokykloms.

Mano dideliame džiaugsmui užsienio reikalų ministras Gabrielius Landsbergis sukūrė darbo grupę, kurios tikslas – suformuoti koncepciją, kaip motyvuoti tėvus, šeimas ir paauglius vaikus lankyti užsienio šalyse veikiančias lituanistines mokyklas. Anksčiau buvo žinoma, kad užsienyje lietuviškas mokyklas lanko 6 proc. diasporos vaikų. Tačiau pagal naujausius duomenis šis skaičius yra dar mažesnis – tik 5 procentai. Aš jau seniai sakiau, kad jeigu mes dabar dar nepradėsime stiprinti to prisijungimo prie lituanistinių mokyklų, kurios yra gyvybingiausia lietuvių bendruomenių dalis, jeigu mes aktyviai nekviesime išeivių iš Lietuvos prisijungti prie lietuviškų vartų, tai po 10-ties metų jau nebebus ką kviesti. Bet pagaliau atėjo tas laikas, kai Lietuva suprato ir pripažino, kad lietuviai gyvena visame pasaulyje, jie yra Lietuvos dalis ir reikia jais rūpintis: ne tik palaikyti jų pastangas neprarasti lietuviškumą, bet ir paskatinti tą daryti.

Šios darbo grupės vadovas yra užsienio reikalų viceministras Egidijus Meilūnas.

Į ją pakviesta žmonių iš Australijos, Pietų Amerikos, daugelio Europos šalių, mes kartu su Jūrate Bujanaus-

G. Narkevičienės vaikai Andrius, Kristina ir Lukas čia gimė ir čia išmoko lietuvių kalbą.